

Daglig leder i Grønn Byggallianse, Katharina Th. Bramslev, mener Norge må bli enda mer energieffektivt. Foto: Finn Ståle Felberg

28-02-2022 16:59 CET

LEDER: Vi har ikke råd til å sløse med energien vår

Samtidig som Europa befinner seg i den største sikkerhetspolitiske krisen siden 2. verdenskrig, har FNs klimapanel nettopp publisert nok en [alarmingende rapport](#). Den viser tydeligere enn noen gang at verden vil oppleve økende ekstremværhendelser som flom og tørke, og verdens økosystemer, som produserer rent drikkevann, høstbare fiskeribestander og dyrkbar jord, blir satt under ekstremt press. Millioner av mennesker vil drives på flukt, flest i det globale sør. Ifølge klimapanelet er noen konsekvenser allerede uunngåelige, men lavere utslipp vil gi lavere risiko.

Russlands krigføring mot Ukraina og klimapanelets rapport er en påminnelse om hvor viktig det er for land å være selvforsynt med fornybar energi i størst mulig grad. Skal vi unngå farlige klimaendringer må Norge og verden kutte utslipp så raskt som mulig. Elektrifisering er nøkkelen til å få det til. Fiskeriflåten. Fergene. Buss og tungtransport. Bilparken. Alle vil ha behov for strøm. Da trenger vi mer kraft enn vi produserer i dag. Men kraftutbygging skaper ofte konflikter. Den skader natur og kan true levegrunnet for urfolk. Så hvor skal den konfliktfrie kraften komme fra?

Det opplagte svaret er energieffektivisering. Men selv om «alle» snakker om energieffektivisering, ender vi ofte opp med en pekelek. [Arnstadrapporten](#) fra 2010 pekte på at det var realistisk å redusere energibruken til drift av bygg med netto 10 terrawattimer (TWh) pr. år innen 2020. I 2016 kritiserte Riksrevisjonen både den rød-grønne og den blå-blå regjeringen for den manglende innsatsen for energieffektivisering. I mai 2017 vedtok Stortinget at regjeringen skulle legge frem en plan for hvordan Stortingets mål om å frigjøre 10 TWh i eksisterende bygg innen 2030 kan nås. ENOVA har aldri hatt mer midler til å investere i klimatiltak, men ENOVAs mandat er nå å redusere direkte klimagassutslipp og ikke redusere energi, selv om energisparing indirekte vil gi reduserte klimagassutslipp.

Snart har det gått fem år siden Stortingets vedtak om en handlingsplan, men fremdeles er ingen plan lagt fram. Trolig er det for optimistisk å håpe på at en handlingsplan kommer i regjeringens varslede tillegg til Solbergregjeringens energimelding, men regjeringen bør i lys av ny kunnskap foreslå nye mål for Stortinget. Potensialet for å frigjøre energi i eksisterende bygg er enormt og størst potensial er det i yrkesbygg. NVE mener vi kan spare 13-15 TWh gjennom å investere i tiltak i eksisterende bygg, like mye som samlet norsk vindkraftproduksjon i 2020. NVE peker på at de fleste tiltakene kan gjennomføres til en nokså rimelig kostnad. Grønn Byggallianse mener derfor regjeringen bør foreslå et mer ambisiøst mål om redusert energibruk i eksisterende bygg.

Regjeringen har nylig etablert energikommisjonen og den har fått i mandat å gjøre energieffektivitet sentralt i sitt utredningsarbeid. Vi støtter det og oppfordrer regjeringen til å benytte kommisjonens arbeid til å legge fram en handlingsplan for energieffektivisering i bygg snarest mulig. Grønn Byggallianse ønsker å være en del av dialogen og foreslår fem grep som en fremtidig handlingsplan bør drøfte:

1. **Still strengere energikrav for offentlige bygg.** Stat og kommune kan stille et mye mer ambisiøst energikrav når de bygger eller skal leie lokaler for offentlig sektor. Av bygd areal i Norge, så eier/leier det offentlige over 50 %. Et mer ambisiøst energikrav enn bygningsteknisk forskrift stiller, vil sende et sterkt signal til markedet og stimulere til ny tenkning og teknologiske løsninger for energibruk. Regjeringen bør stille opp med ressurser slik at kommunene får tilført kunnskap og kompetanse til å stille strengere energikrav, og følge dem opp.
2. **Lag en TEK** tilpasset rehabilitering. Over 60 % av bygningsareal i Norge er bygget med tekniske krav før 1969. I de aller fleste tilfeller er det smarteste klimagrepet å rehabilitere bygg framfor å rive og bygge nytt. Ved rehabilitering sparer vi natur og kan øke ombruk. Ny og smartere teknologi gjør det nå enkelt å oppdage energityver og styre energibruken mer effektivt. Energiforbruk tilpasset eksisterende bygg i en revidert TEK, og krav knyttet til levert energi istedenfor netto energibehov med primært fokus på bygningskropp, vil legge til rette for en kostnads- og klimaeffektiv rehabilitering.
3. **Øk bruk av resultatbaserte kontrakter.** En årsak til lav investering i energieffektivisering i offentlige bygg er mangel på ressurser og kompetanse i kommuner og fylkeskommuner. Den hindringen kan vi rydde av veien gjennom mer bruk av såkalte energisparekontrakter. I korthet garanterer privat leverandør for at et fastsatt mål om energireduksjon blir levert. Ordningen er prøvd ut i flere kommuner, og i Oslo med stort hell. Hvem som analyserer potensial for innsparing og hvem som prosjekterer, utvikler og installerer energieffektive systemer i bygg blir mindre viktig. Det er resultatet og prisen som teller. Offentlig sektor kan spare skattepenger, og bruker får både bedre inn klima og reduserte kostnader.
4. **Sett et mål for produsert energi på bygningsmassen.** Yrkesbygg utgjør om lag en tredel av alle bygg i Norge, og eger seg godt for solfangere og solceller. Men mulighetene som takflatene og fasadene utgjør er lite utnyttet. Teknologi og lønnsomhet i sol er demonstrert, ikke minst gjennom Powerhouse-prosjektene, som produserer mer energi enn bygget forbruker. FN sier at sol og vindkraft må firedobles innen 2030 om vi skal nå Parismålene. På lik linje som man fastsetter mål for energiproduksjon fra havvind, bør Stortinget fastsette et mål om en snittandel egenprodusert energi fra bygg.
5. **Legg til rette for nabolagsdeling av grønn energi.** Powerhouse

Brattørkaia i Trondheim produserer 500 000 kilowattimer (kWh) årlig, hvorav halvparten er overskuddsstrøm. Kraftoverskuddet kan selges til seks andre bygg som står i klynge rundt bygget, eller til å lade elbussene som parkerer ved bygget. Men det norske regelverket tillater ikke slik kraftutveksling, fordi kjøperne ikke har samme organisasjonsnummer som produsent. Her må det skje en endring. Morgendagens energiløsning må inkludere desentralisert produksjon og distribusjon, og da må regelverket tilpasses utviklingen.

Tilgang til ren energi i Norge er nøkkelen til moderate strømpriser, lave klimagassutslipp og konkurransekraft. Skal vi unngå farlige klimaendringer, må vi kutte 50% av utslippene innen 2030. Derfor må samfunnet snarest legge om til energiproduksjon uten utslipp og vi må forbruke energien smartere enn vi gjør i dag.

Bygg står for 40 % av energibruken. Stadig flere private byggherrer har satt seg konkrete energimål og gjennomfører tiltak, men etterspør politisk handling og tilsvarende engasjement fra offentlige byggherrer. Vi har pekt på fem grep som regjeringen kan ta, og mener det vil sette fart på det grønne skiftet og levere på målet om økt energieffektivitet.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelig valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Mie Fuglseth

Pressekontakt

Daglig leder

41440904